

Γνωμοδότηση για την απλή και κατανοητή γλώσσα

(95/C 256/03)

Στις 29 Μαρτίου 1995, και σύμφωνα με το άρθρο 23(3) του Εσωτερικού Κανονισμού της, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση σχετικά με την «Απλή και κατανοητή γλώσσα».

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 15 Ιουνίου 1995, με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Guillaume.

Κατά την 327η σύνοδο ολομέλειας της 5ης και 6ης Ιουλίου 1995 (συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 1995), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Οι συζητήσεις σχετικά με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ κατέδειξαν ότι οι Ευρωπαίοι πολίτες δεν αποδέχονται πλέον ανεπιφύλακτα την ΕΕ.

1.1.1. Η αποτελεσματική επικοινωνία έχει βασική σημασία προκειμένου να μπορέσει η Ευρώπη να ανταποκριθεί στις προσδοκίες των πολιτών της. Παρά το γεγονός ότι η ΓΔ Χ έχει τη γενική ευθύνη, οι Επίτροποι είναι στο σύνολό τους αρμόδιοι για τον καθορισμό των πολιτικών προτεραιοτήτων στον τομέα της πολιτικής της πληροφόρησης και της επικοινωνίας: μια επιτροπή καθοδήγησης απαρτιζόμενη από ανώτερους υπηρεσιακούς παράγοντες όλων των ΓΔ φροντίζει για τη διασφάλιση ολοκληρωμένης προσέγγισης της στρατηγικής της πληροφόρησης.

1.2. Απαιτείται αναδιοργάνωση. Η Επιτροπή πρέπει να διασαφηνίσει τη θέση της το ταχύτερο δυνατόν. Η απλή και κατανοητή γλώσσα συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για μια πιο ανοικτή Κοινότητα.

2. Παρατηρήσεις

2.1. *Θα ήταν προτιμότερη η χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας στα επίσημα έγγραφα*

2.1.1. Ο κόσμος θα κατανοούσε ευκολότερα τα επίσημα έγγραφα. Η μετάφραση θα γινόταν ευκολότερη, ταχύτερη και φθηνότερη. Και κυρίως θα περιοριζόταν η αρνητική αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών ιδανικών και αρχών, δεδομένου ότι οι πολίτες της Ευρώπης θα αισθάνονταν περισσότερο εξοικειωμένοι με τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τους κανόνες και τα άτομα που επιλαμβάνονται των ευρωπαϊκών υποθέσεων. Τα ευρωπαϊκά έγγραφα θα συνέβαλλαν θετικά στην επίτευξη αρμονίας και συνοχής στην Ευρώπη. Σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να γίνει διάκριση μεταξύ «νομικών» και «πολιτικών» κειμένων. Τα πρώτα μπορεί να είναι περίπλοκα, αλλά απαιτούν ακριβή διατύπωση, ενώ τα δεύτερα περιέχουν μήνυμα το οποίο πρέπει να είναι κατανοητό σε όλους τους πολίτες. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση απέτυχε και στα δύο. Έχει ζωτική σημασία οποιαδήποτε μελλοντική αναθεώρηση της Συνθήκης να είναι κατανοητή και από νομική και από πολιτική άποψη.

2.2. *Είναι εφικτό να συντάσσονται τα επίσημα έγγραφα σε απλή και κατανοητή γλώσσα*

2.2.1. Είναι πράγματι εφικτό. Εντούτοις, είναι δύσκολο για τους υπηρεσιακούς παράγοντες και τους λοιπούς υπαλλήλους να αποποιηθούν τη συνήθεια να εκφράζονται χρησιμοποιώντας ειδική φρασεολογία, νομική γλώσσα και άστοχη ορολογία (π.χ. η άστοχη χρήση της λέξης μετανάστες). Η μακρά παράδοση ως προς τη χρήση επίσημης γλώσσας, σε συνδυασμό με μια επιτακτική ανάγκη προσαρμογής και συμμόρφωσης προς ό,τι έχει επικρατήσει, προκάλεσε ενστικτωδώς μια τάση για χρήση μεγάλων λέξεων και μακροπερίοδου λόγου, χωρίς κάτι τέτοιο να είναι απαραίτητο. Παραδείγματα του τρόπου κατά τον οποίο θα μπορούσαν να συντάσσονται τα επίσημα έγγραφα επισυνάπτονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

2.3. *Η χρήση, κατά το δυνατόν, απλής και κατανοητής γλώσσας συνιστά επίσημη πολιτική*

2.3.1. Πράγματι. Σε ομιλία του ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, στις 10 Ιουνίου 1992, ο τότε Πρόεδρος της Επιτροπής, κ. Jacques Delors, ανέφερε τα εξής: «... πρέπει να καθιερώσουμε την απλότητα η οποία θα οδηγήσει σε συλλογικό έλεγχο των συνειδήσεων, κατ'αρχήν στο εσωτερικό της Επιτροπής, όπου ο τρόπος γραφής πρέπει να απλοποιηθεί και τα κείμενα να γίνουν περισσότερο απερίττα...» η επιδίωξη της εξεύρεσης συμβιβαστικής λύσεως σε επίπεδο Συμβουλίου έχει ως αποτέλεσμα να προκύπτουν κείμενα εξαιρετικά πολύπλοκα, και ορισμένες φορές ακατανόητα».

2.3.2. Η Διακήρυξη της Διάσκεψης Κορυφής του Μπέρμινγχαμ της 16ης Οκτωβρίου 1992, ανέφερε: «Επιθυμούμε απλούστερη και σαφέστερη κοινοτική νομοθεσία».

2.3.3. Στις 8 Ιουνίου 1993, το Συμβούλιο υιοθέτησε ψήφισμα σχετικά με την ποιότητα των εγγράφων της κοινοτικής νομοθεσίας, από γλωσσική άποψη, με «γενικό στόχο να γίνει η κοινοτική νομοθεσία περισσότερο προσιτή». Ωστόσο, το Συμβούλιο δεν κατόρθωσε να συντάξει το ψήφισμα αυτό σε απλή και κατανοητή γλώσσα. Στο Παράρτημα Α της παρούσας γνωμοδότησης παρατίθεται το κείμενο του ψηφίσματος του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου, όπως εγκρίθηκε. Στο Παράρτημα Β παρατίθεται το κείμενο το ψηφίσματος επανασυνταγμένο σε απλή και κατανοητή γλώσσα.

2.4. Η ΟΚΕ μπορεί να παραθέσει πολλά παραδείγματα όσον αφορά το πώς θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί απλή και

κατανοητή γλώσσα στα κείμενα της ΕΕ. Το παράδειγμα που ακολουθεί είναι ο ορισμός του Συμβουλίου για τον όρο «χρηματοδοτικός οργανισμός»:

2.4.1. «Χρηματοδοτικός οργανισμός»: κάθε επιχείρηση, εκτός από πιστωτικό ίδρυμα, η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στη διενέργεια μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που κατονομάζονται στα σημεία 2 έως 12 και 14 του καταλόγου ο οποίος προσαρτάται στην οδηγία 89/646/ΕΟΚ, καθώς και κάθε ασφαλιστική εταιρεία η οποία έχει λάβει άδεια λειτουργίας σύμφωνα με την οδηγία 79/267/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 90/619/ΕΟΚ, στο μέτρο που ασκεί δραστηριότητες που υπάγονται στην εν λόγω οδηγία — στον ορισμό αυτό εμπίπτουν τα ευρισκόμενα στην Κοινότητα υποκαταστήματα χρηματοδοτικών οργανισμών με έδρα εκτός Κοινότητας⁽¹⁾.

(1) ΕΕ αριθ. L 166/79 — 91/308/ΕΟΚ — 28. 6. 1991.

Βρυξέλλες, 5 Ιουλίου 1995.

«Μετάφραση»

2.4.2. Ο κοινός πολίτης, αν δεν διαθέτει τις άλλες τρεις οδηγίες στις οποίες γίνεται αναφορά, δεν είναι σε θέση να κατανοήσει τον παραπάνω ορισμό.

3. Συμπέρασμα

3.1. Η Επιτροπή θα πρέπει να πραγματοποιήσει θετικά βήματα προς την κατεύθυνση που χαράσσει το ψήφισμα του Συμβουλίου του 1993. Η ΟΚΕ κατέδειξε ότι η χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας αποτελεί αντικείμενο επίσημης πολιτικής. Κατέδειξε επίσης ότι η χρήση απλής και κατανοητής γλώσσας είναι δυνατή κατά τη σύνταξη επίσημων και νομοθετικών εγγράφων. Το μόνο που απομένει τώρα είναι η υλοποίηση όλων αυτών. Οι Ευρωπαίοι πολίτες επιθυμούν τη χρήση απλούστερης και σαφέστερης γλώσσας στα ευρωπαϊκά έγγραφα. Ας σεβαστούμε την επιθυμία τους.

Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Carlos FERRER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 8ης Ιουνίου 1993

όσον αφορά την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας

(93/C 166/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Έχοντας υπόψη: τις συνθήκες για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας,

τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Εδιμβούργου της 11ης και 12ης Δεκεμβρίου 1992, βάσει των οποίων πρέπει να ληφθούν έμπρακτα μέτρα ώστε να καταστεί σαφέστερη και απλούστερη η κοινοτική νομοθεσία,

Εκτιμώντας: ότι είναι σκόπιμο να θεσπιστούν κατευθυντήριες γραμμές που θα καθορίζουν κριτήρια για την αξιολόγηση της ποιότητας της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας,

ότι οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές δεν είναι ούτε δεσμευτικές ούτε εξαντλητικές και ότι στόχος τους είναι να καταστήσουν την κοινοτική νομοθεσία όσον το δυνατόν σαφέστερη, απλούστερη, συνοπτικότερη και ευκολότερα κατανοητή,

ότι οι κατευθυντήριες γραμμές θα χρησιμεύσουν ως αναφορά για όλα τα όργανα που συμμετέχουν στη διαδικασία σύνταξης των πράξεων στα πλαίσια του Συμβουλίου, τόσο σε επίπεδο Συμβουλίου όσο και σε επίπεδο Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων και ιδίως στα πλαίσια των ομάδων εργασίας· ότι η Νομική Υπηρεσία του Συμβουλίου καλείται να ακολουθεί τις γραμμές αυτές όταν προτείνει στο Συμβούλιο και στις διάφορες επιτροπές και ομάδες του τροποποιήσεις όσον αφορά τη διατύπωση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ:

Ο γενικός στόχος της απλούστευσης της κοινοτικής νομοθεσίας θα πρέπει να επιδιωχθεί, όχι μόνο με τη συστηματική προσφυγή στην κωδικοποίηση, αλλά και με τη χρήση των ακόλουθων κατευθυντηρίων γραμμών ως κριτηρίων αξιολόγησης κατά τη σύνταξη των πράξεων του Συμβουλίου:

1. Η διατύπωση της πράξης θα πρέπει να

είναι σαφής, απλή, συνοπτική και χωρίς διφορούμενα. Θα πρέπει επίσης να αποφεύγεται η κατάχρηση συντημάτων, κοινοτικών νεολογισμών ή υπερβολικά μεγάλων προτάσεων.

2. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι ανακριβείς αναφορές σε άλλα κείμενα, καθώς και η υπερβολική διασταύρωση παραπομπών που καθιστούν το κείμενο δυσνόητο.

3. Οι διάφορες διατάξεις της πράξης θα πρέπει να παρουσιάζουν συνοχή μεταξύ τους. Ειδικότερα, για την απόδοση μιας συγκεκριμένης έννοιας θα πρέπει να χρησιμοποιείται πάντοτε ο ίδιος όρος.

4. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις αυτών στους οποίους εφαρμόζεται θα πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένα.

5. Η πράξη θα πρέπει να συντάσσεται σύμφωνα με την πάγια διάρθρωση (κεφάλαια, τμήματα, άρθρα, παράγραφοι).

6. Το προοίμιο θα πρέπει να αιτιολογεί με απλούς όρους το διατακτικό.

7. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι διατάξεις που δεν έχουν κανονιστικό χαρακτήρα (επιθυμίες, πολιτικές διακηρύξεις).

8. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι αντιφάσεις με την υπάρχουσα νομοθεσία καθώς και οι άσκοπες επαναλήψεις υφιστάμενων διατάξεων. Οιαδήποτε τροποποίηση, παράταση ή κατάργηση πράξεως θα πρέπει να είναι σαφώς διατυπωμένη.

9. Μία πράξη που τροποποιεί προηγούμενη πράξη δεν θα πρέπει να περιλαμβάνει αυτόνομες διατάξεις επί της ουσίας, αλλά μόνον διατάξεις που να ενσωματώνονται άμεσα στην προς τροποποίηση πράξη.

10. Η ημερομηνία έναρξης ισχύος της πράξης καθώς και οι μεταβατικές διατάξεις, σε περίπτωση που κρίνονται αναγκαίες, θα πρέπει να είναι σαφείς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

«Μετάφραση» σε απλή γλώσσα:

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 8ης Ιουνίου 1993

όσον αφορά την ποιότητα της διατύπωσης της κοινοτικής νομοθεσίας

(93/C 166/01)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1. ότι η κοινοτική νομοθεσία πρέπει να διατυπώνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να αικίναι, στο μέτρο του δυνατού, κατανόηγια τον καθένα,
2. ότι πρέπει να γίνεται συστηματική και συχνή κωδικοποίηση της κοινοτικής νομοθεσίας, ώστε να συγκεντρώνονται σε ένα σύνολο όλοι οι νόμοι που αναφέρονται σε συγκεκριμένο θέμα,
3. ότι στη σύνταξη των κοινοτικών πρέπει να εφαρμόζονται οι ακόλουθες κατευθυντήριες γραμμές και
4. ότι τα κοινοτικά κείμενα θα πρέπει κάθε φορά να ελέγχονται, ώστε να εξασφαλίζεται ότι ακολουθούν τις κατευθυντήριες γραμμές.
1. η διατύπωση πρέπει να είναι σαφής και απλή . Να μην χρησιμοποιούνται κοινοτικοί νεολογισμοί. Οι λέξεις, οι προτάσεις και οι παράγραφοι να είναι σύντομες,
2. οι αναφορές να είναι ακριβείς. Διασταύρωση παραπομπών να γίνεται μόνο αν είναι απαραίτητο,
3. οι νόμοι να έχουν συνοχή μεταξύ τους. Για την ίδια ιδέα να χρησιμοποιείται ο ίδιος όρος, τόσο στους νέους νόμους όσο και σε σχέση με τους ήδη υπάρχοντες,
- 4.
5. να χρησιμοποιείται ενιαίος τρόπος παρουσίασης των κειμένων,
- 6.
7. οι νομοθετικές πράξεις πρέπει να περιέχουν μόνο νόμους. Οι επιθυμίες και οι πολιτικές δηλώσεις πρέπει να αποφεύγονται, μπορούν όμως να αναφέρονται οι επιδιωκόμενοι στόχοι,
- 8.
9. όταν είναι δυνατό, η τροποποίηση υπάρχοντος νόμου πρέπει να γίνεται με εντελώς νέο κείμενο και όχι με κείμενο που πρέπει να διαβάζεται σε αντιπαράβολή με το παλιό,
10. η ημερομηνία έναρξης ισχύος των νέων νόμων πρέπει να αναφέρεται σαφώς στο κείμενό τους.